

VILA SONET „MIHAI CODREANU”

AGURIȚA VICOVEANU

Păstrătoare ale tezaurelor spirituale ale neamului, adevărate temple de aducere aminte și recunoștință față de generațiile care au lăsat în strălucirea zilei de azi iscodirile minții și minunile mîinii, muzeele ieșene împodobesc chipul nou al acestui vechi oraș moldovenesc. Poate nicăieri ca aici nu se învâluie mai armonios și mai sugestiv balsamul anilor spulberați în eterul văzduhului cu prezentul făurit prin muncă și entuziasm.

În vara acestui an s-a integrat în peisajul muzeistic al Iașului un nou obiectiv, „Vila Sonet — M. Codreanu”.

Edificiile din apropiere vorbesc și ele de timpuri trecute, de oameni și fapte care au înscris pagini de glorie în istoria Moldovei și a acestui oraș. Vechea clădire a primei universități din țară mai păstrează încă ecoul festivităților inaugurale din 26 octombrie 1860, onorate prin prezența domnitorului Al. I. Cuza, a ministrului său de externe M. Kogălniceanu, întîmpinîndu-ne și astăzi cu sobrietate academică.

Aflată în imediata apropiere, Bolta Rece, cunoscută nouă mai ales din biografiile celor doi mari scriitori ai literaturii românești — Eminescu și Creangă —, innobilează „nectarul” pămîntului cu gîndurile și idealurile celor doi prieteni, cu șoapta domoală a lui Sadoveanu.

În această ambianță ne întîmpină, blîndă și primitoare, casa care a aparținut poetului M. Codreanu.

După ce în 1933 primăria orașului Iași donase terenul de construcție în semn de recunoaștere și prețuire a activității literare și culturale a poetului, în toamna anului următor, vila nouă și cochetă își deschide ușile în fața stăpînului ei și mai apoi în fața prietenilor săi scriitori: M. Sadoveanu, G. Topîrceanu, Ionel și Păstorel Teodoreanu, Milia Cazimir și Demostene Botez.

Vila Sonet „Mihai Codreanu” din str. Rece.

Construită într-un stil românesc, cu stilpi, balcoane, și un început de turn, cu intrarea păzită de doi buldogi de bronz, casa ne întâmpină cu o inscripție aflată pe mozaicul de la intrare „Vila Sonet”, care conchide lapidar înclinația și preferința poetului pentru sonete.

Reamenajarea edificiului, destinația camerelor și dispoziția obiectelor, interiorul în ansamblul său a rămas același, ca pe vremea sonelistului, acțiune facilitată și prin donația făcută de soția poetului, Ecaterina Codreanu, căreia îi mulțumim încă o dată pentru gestul cu adânci rezonanțe civice și patriotice.

Îmbogățind zestrea Muzeului de literatură a Moldovei, această donație este deosebit de valoroasă deoarece ea include parterul Vilei Sonet, destinat circuitului muzeistic, alături de manuscrise, cărți, mobilier și obiecte de artă, creîndu-se astfel toate condițiile respectării principiului memorialistic.

Din nota inventar a acestei donații rețin atenția, prin importanța lor, cele câteva pagini manuscrise ale poetului, manuscrise aparținând lui Victor Eftimiu precum și două scrisori ale lui V. Eftimiu și M. Sadoveanu către M. Codreanu. Alături de acestea se află edițiile principale ale operei poetului cu autograful său, dintre care cităm volumele „Statui” pentru care a primit premiul „Nasturel Herescu” și traducerea „Cyrano de Bergerac”, premiată de către Direcția generală a teatrelor.

Un larg orizont intelectual și o nestăvilită dorință de informare dovedește colecția completă a celor două dicționare de competență universală „Larousse” și „Grand Encyclopédie”, cu legătorie de lux. Bun cunoscător al literaturii franceze, M. Codreanu prețuia îndeosebi opera lui Baudelaire, Hérédia, Malarmé și Alfred de Vigny, ale căror versuri le găsim în volume din biblioteca poetului, alături de o frumoasă colecție de lux „Liliput”, în limba franceză.

În donația Ecaterinei Codreanu este inclusă și colecția de obiecte de artă care pledează pentru rafinamentul preferințelor artistice ale poetului. În acest sens menționăm: „Venus din Milo” copie micșorată la scara 1/4, din marmoră, „Moise” după Michelangelo, bustul lui Voltaire, Dante — statuietă din bronz, „Fata cu cupa”, „Hercule în luptă cu leul” și basorelieful „Cina cea de taină”.

Din piesele de mobilier, intrate în patrimoniul muzeului de literatură, rețin atenția: biroul poetului, cele două corpuri de bibliotecă, dormitorul și multe altele.

Semnificative pentru cunoașterea unor momente importante din viața poetului sînt ordinele și medaliile primite de M. Codreanu pentru prestigioasa activitate literar-culturală: Cavaler al Academiei Franceze 1921, ordinul național al Legiunii de onoare din Franța — 1929, decret privind alegerea lui ca membru corespondent al Academiei — 1942, Ordinul Muncii clasa I-a — 1957, care încununează cariera literară a poetului octogenar.

Considerăm că este un mare câștig pentru mișcarea muzeistică ieșeană, intrarea în circuit a acestui obiectiv memorial, organizat astfel încît să ilustreze concludent momente din viața și activitatea celui care a fost sonetistul M. Codreanu.